

УДК: 657

JEL Classification: M 41

doi: 10.31767/nasoa.4.2018.05

Н. В. ВАЛІНКЕВИЧ,

*доктор економічних наук, доцент,
завідувач кафедри економіки підприємства,
Житомирський державний технологічний університет;*

В. М. КОБИЛИНСЬКИЙ,

*аспірант кафедри економіки підприємств
Житомирського державного технологічного університету,
головний державний аудитор Управління Північного офісу
Держаудитслужби в Житомирській області*

Класифікація витрат та їх загальний вплив на результативність діяльності сільськогосподарських підприємств

У статті проаналізовано поняття “витрати”, наведено специфіку класифікації витрат сільськогосподарських підприємств. Аналіз статистичної інформації про стан роботи цих підприємств проведено на прикладі підприємств Житомирської області за 2015 і 2016 роки. Аналіз охоплює основні результати сільськогосподарської діяльності та їх структуру за видами діяльності (сільськогосподарська продукція та послуги) і за підгалузями (рослинництво і тваринництво).

Ключові слова: *сільськогосподарське виробництво, сільськогосподарські підприємства, витрати, собівартість, чистий доход, прибуток, рівень рентабельності).*

Постановка проблеми. Витрати мають суттєвий вплив на результативність діяльності підприємства, визначаючи обсяги виробництва товарної продукції та ціноутворення на неї, фінансовий стан, конкурентоспроможність як продукції, так і підприємства загалом, розмір прибутку тощо [1, с. 43]. Тому метою аналізу витрат є визначення оптимальної собівартості сільськогосподарської продукції, контроль за формуванням її складових, досягнення економічно виправданого обсягу витрат.

Керівники сільськогосподарських підприємств здійснюють постійний та цілеспрямований контроль за дотриманням законодавчо визначених нормативів, станом і динамікою фактично проведених витрат, оскільки матеріальні витрати складають лівову частину загальних витрат на виробництво в сільськогосподарській галузі. Отже, розмір ресурсів, спрямованих на покриття вказаних витрат, безпосередньо впливає на величину отримуваних доходів і, відповідно, на забезпечення рівня прибутковості. Враховуючи зазначене, економія матеріальної складової ресурсів є “найважливішим чинником підвищення ефективності виробництва” [2, с. 69].

Як відомо, аграрному сектору економіки належить одна з вирішальних ролей у соціально-економічному розвитку України: він на понад 90% забезпечує продовольчу безпеку країни, створює умови функціонування соціальної інфраструктури на селі та має потужний вплив на навколишнє природне середовище. Отже, забезпечення економічно вигідного функціонування та розвитку сільськогосподарських підприємств є одним із основних чинників ефективності економіки, що прямо залежить від форм і методів класифікації витрат з урахуванням природно-екологічної специфіки умов виробництва продукції. Вищезазначене обумовлює актуальність теми статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням аналізу, динаміки та сутності агропромислових витрат займалися такі науковці як Ф. Бутинець, В. Загородній, Р. Задаровська, П. Іванюта, Г. Колісник, З. Левченко, М. Реслер, Л. Філіп, Л. Івченко [3], Т. Кізіма [4], Ю. Цал-Цалко [5] та інші. Водночас існує чимало теоретичних, методологічних і практичних проблем, пов’язаних з управлінням витратами сільськогосподарських підприємств, які потребують вирішення.

Метою статті є дослідження окремих методів і форм класифікації витрат підприємств аграрної галузі з урахуванням специфіки виробництва сільськогосподарської продукції та визначення рівня впливу виробництва за типами продукції та галузями на загальну результативність діяльності сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Зважаючи на вагому частку галузі сільськогосподарства у економіці країни економічно доцільне функціонування галузі є однією з основних цілей як державної політики, так і метою окремо визначеного суб'єкта господарювання. Економічна ефективність сільськогосподарського виробництва напряму залежить від рівня витрат, що безпосередньо пов'язані з виробництвом сільськогосподарської продукції, її обробленням і зберіганням, що формує рівень собівартості продукції.

Класифікацію витрат підприємств, в тому числі сільськогосподарських, законодавчо встановлено і затверджено П(С)БО 16 "Витрати", а також Методичними рекомендаціями з планування, обліку і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг) сільськогосподарських підприємств, затвердженими наказом Міністерства аграрної політики України від 18.05.2001 № 132.

Визначення економічно обґрунтованого рівня собівартості продукції повинно забезпечити найбільш ефективне використання фінансових ресурсів на здійснення витрат з оплати матеріально-технічної складової на основі задекларованих нормативів та скорочення загального обсягу витрат відповідно до специфіки технологічних умов виробництва і вимог щодо охорони навколишнього середовища.

На думку науковців, повний і своєчасно задокументований облік витрат і, відповідно, визначення достовірного рівня собівартості товарів (робіт, послуг) служить підґрунтям для здійснення оперативного контролю за обсягами використання матеріальних, трудових і фінансових ресурсів. Ефективність запланованих і здійснених агротехнічних, технологічних і організаційних заходів, спрямованих на забезпечення економічно виправданого рівня аграрного виробництва та його розвитку, в повній мірі залежить як від цінової політики підприємств, так і від методів і форм калькулювання витрат та собівартості продукції [4–6].

Витрати на сільськогосподарське виробництво поділяють за методами їх включення до собівартості:

- прямі витрати, що пов'язані зі здійсненням агротехнічних робіт та супутніх процесів і враховані у собівартості виробництва окремих видів агропродукції; вони включають витрати на оплату праці працівників (з нарахуваннями), на закупівлю, заготівлю матеріальних ресурсів (добрива, посівний матеріал, молодняк тварин) та інші;
- непрямі, або загальновиробничі, витрати, що пов'язані із забезпеченням управління, організацією та обслуговуванням сільськогосподарського виробництва, які безпосередньо не відносяться до конкретного об'єкта витрат і при обліку розподіляються між напрямками діяльності суб'єкта господарювання в обраній суб'єктом пропорції.

Слід зазначити, що в процесі діяльності сільськогосподарськими товаровиробниками здійснюються витрати, які за сутністю не є виробничими, наприклад на реконструкцію та/або модернізацію основних засобів та інших активів; в обліку вони призводять до загального збільшення первісної вартості вказаних активів.

Практика обліку та аналізу витрат на сільськогосподарське товаровиробництво вказує на доцільність їх розподілу за "центрами відповідальності": між функціональними підрозділами, що включені до організаційної структури виробника, або між виробничими процесами.

Сільськогосподарське виробництво, як і усі інші галузі економіки країни, характеризуються низкою параметрів: ефективність використання наявних засобів виробництва, виробничі можливості персоналу, види виробленої сільськогосподарської продукції та характер виробничих відносин. При цьому сільськогосподарське виробництво має специфічні риси, які доцільно враховувати при здійсненні вказаної діяльності та організації процесу безпосереднього відтворення наявних матеріальних

ресурсів.

Так, провідні науковці, дослідники та практики сільськогосподарського виробництва виділяють окремі його особливості: суттєві авансові витрати; вплив зростання рівня глобалізації ринків аграрної продукції на місцевих виробників; достатньо висока конкуренція всередині галузі; наявність певних національних традицій; незначний перелік загальнодержавних і місцевих програм, спрямованих на підтримку сільськогосподарського виробництва; суттєва тривалість циклу виробництва; сезонність виробництва та інші.

Основною особливістю процесу товаровиробництва в сільському господарстві є те, що незамінним засобом виробництва для вирощування культур галузі рослинництва є земельний покрив (грунт), який у порівнянні з іншими засобами за правильного використання належатиме до відновлювальних, а здійснення заходів з підвищення родючості ґрунту має вирішальне значення для стійкого розвитку галузі.

Необхідно зазначити, що спостерігається зниження продуктивності (родючості) ґрунту в часі. Так, за даними Держслужби України з питань геодезії, картографії та кадастру, 1,7 млн га (або 4,1% загальної площі сільськогосподарських угідь) піддані вітрової ерозії, 13,3 млн га (32%) – водній ерозії, а площа земель, що повністю втратили гумусовий горизонт, перевищує 68 тис. га. Близько 21% території України забруднено різноманітним токсинами та радіоактивними ізотопами. В цілому, негативні геологічні та техногенні явища, що погіршують стан ґрунтів, поширені більш ніж на 49% території України [7, ст. 119].

При аналізі витрат на сільськогосподарське виробництво слід враховувати особливості ґрунту суб'єкта господарювання: наприклад, обсяг вирощеної сільськогосподарської продукції (валовий збір) за рівних витрат суттєво відрізнятиметься на різних за станом родючості ґрунтах і на ділянках, що мають відмінний рельєф тощо.

Засоби сільськогосподарського виробництва на рівні окремих суб'єктів забезпечують періодичність кругообігу “виробничі запаси – засоби обігу – виробничі запаси”. Це, наприклад, насіннєвий матеріал, корми, органічні добрива, тварини для відтворення основного стада, інкубаторні яйця тощо, які забезпечують виробництво власної продукції, що використовується для підтримання внутрішнього виробничого процесу.

Крім того, суттєвий вплив природних умов на сільськогосподарське виробництво та розрив між робочим часом і часом виробництва є головною причиною сезонності, яка істотно впливає на організацію виробничого циклу в галузі.

Слід зазначити, що найважливіша особливість сільськогосподарського виробництва – наявність розриву між робочим часом і часом виробництва у рослинництві, вперше була досліджена К. Марксом, який зазначив, що “особливо виразно різниця між часом виробництва й робочим часом простежується в сільському господарстві” [8, с. 128].

Сезонний характер сільськогосподарського виробництва вимагає вдосконалення механізму формування і тривалого зберігання запасів (насіннєвого матеріалу та кормів), які можуть бути як власного виробництва, так і покупними, а також сезонного формування запасів нафтопродуктів, запасних частин, мінеральних добрив та інших товарно-матеріальних цінностей.

Слід зазначити, що сезонність сільськогосподарського виробництва за об'єктами, напрямками застосування та періодами календарного року спричиняє нерівномірність витрат фонду робочого часу та засобів виробництва, тобто поетапне зростання витрат, що призводить до збільшення витрат у незавершене будівництво та, відповідно, сезонне надходження виручки від реалізації продукції.

Поряд із цим, як зазначено науковцями: “Суспільний поділ праці у сільському господарстві здійснюється також по-іншому, ніж у промисловості. Сільськогосподарські підприємства спеціалізуються на виробництві декількох видів товарної продукції у відповідності з природними та економічними умовами регіону? в якому вони розташовані. У промисловості ж, навпаки, дуже часто підприємства спеціалізуються на виробництві окремих частин певного виду продукції” [9, с. 241].

Слід зазначити, що державною статистикою України збираються дані щорічного статистичного спостереження за формою № 50-ст “Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств”. Ці дані надають підприємства, зареєстровані за основним видом економічної діяльності КВЕД “Рослинництво” (код 01.1), “Тваринництво” (код 01.2), “Змішане сільське господарство” (код 01.3) та “Надання послуг у рослинництві і тваринництві; облаштування ландшафту” (код 01.4), які мають або понад 200 га сільськогосподарських угідь, або понад 50 голів великої рогатої худоби, або свиней, або овець чи кіз, або понад 500 голів птиці, або середньооблікову чисельність працюючих понад 20 осіб, або доход (виручку) від реалізації продукції сільського господарства та послуг понад 150 тис. грн.

Узагальнені дані вищезгаданого статистичного спостереження містять інформацію про кількісні та якісні показники ефективності сільськогосподарського виробництва в цілому та за видами сільськогосподарської продукції в частині наявного результату від реалізації продукції, її повної собівартості, рівня рентабельності, розміру витрат на виробництво, у тому числі за елементами, як в цілому для галузей рослинництва та тваринництва, так і за окремими видами продукції.

За даними державного статистичного спостереження, сільськогосподарські підприємства Житомирської області протягом 2015–2016 років в цілому мали позитивний результат діяльності: протягом 2015 року їх загальний прибуток склав 1685,1 млн грн, протягом 2016 року – 1796,7 млн грн.; середній рівень рентабельності становив протягом 2015 року 35,3%, протягом 2016 року – 34,9%. Попри це, протягом 2015 року 24% загальної чисельності респондентів області (74 підприємства із 306) були збитковими, протягом 2016 року – 18% (57 підприємств із 310). Основні результати діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області наведено у табл. 1.

Таблиця 1

**Основні результати діяльності сільськогосподарських підприємств
Житомирської області**

Показник		Період (рік)		Відхилення	
		2015	2016	+/-	%
Продукція сільсько- го госпо- дарства і послуги	Кількість прибуткових підприємств	232	253	21	9,1
	Одержано прибутку, млн грн	1848,7	1 918,0	69,3	3,7
	Кількість збиткових підприємств	74	57	-17	-23,1
	Одержано прибутку, млн грн	-163,7	-121,3	42,4	-25,9
	Виробнича собівартість, млн грн	4253,5	4531,5	278,0	6,5
	Повна собівартість, млн грн	4775,3	5148,7	373,4	7,8
	Чистий дохід (виручка), млн грн	6460,4	6945,5	485,1	7,5
	Прибуток (збиток), млн грн	1685,1	1796,7	111,6	6,6
	Рівень рентабельності (збитковості), %	35,3	34,9	-0,4	-1,1

Джерело: [10, с. 54]

При цьому, як свідчать дані табл. 2, понад 97% загального прибутку агропромисловими підприємствами протягом 2015–2016 років отримано саме від продукції сільського господарства, натомість менше 3% становив прибуток від надання послуг у сільському господарстві.

З огляду на дані, наведені в табл. 2, протягом 2016 року спостерігається тенденція до зростання як виробничої, так і повної собівартості продукції сільського господарства, відповідно на 6,7% та 8%, що при збільшенні чистого доходу (виручки) на 7,7% призвело до зниження рівня рентабельності на 0,4%. Натомість скорочення у 2016 році виробничої та повної собівартості послуг в сільському господарстві, відповідно, на 10,8% та 11,7% в порівнянні з 2015 роком при загальному зменшенні на 7% розміру чистого прибутку призвело до зростання рівня рентабельності на 9,1%.

**Структура результатів від реалізації
продукції сільського господарства та послуг**

Показник		Період (рік)		Відхилення	
		2015	2016	+/-	%
Продукція сільського господарства	Виробнича собівартість, млн грн	4201,6	4485,2	283,6	6,8
	Повна собівартість, млн грн	4716,7	5097,0	380,3	8,1
	Чистий дохід (виручка), млн грн	6360,7	6852,8	492,1	7,7
	Прибуток (збиток), млн грн	1644,0	1755,8	111,8	6,80
	Рівень рентабельності (збитковості), млн грн	34,9	34,5	-0,4	-1,1
Послуги в сільському господарстві	Виробнича собівартість, млн грн	51,9	46,3	-5,6	-10,9
	Повна собівартість, млн грн	58,6	51,8	-6,8	-11,7
	Чистий дохід (виручка), млн грн	99,6	92,7	-6,9	-7,0
	Прибуток (збиток), млн грн	41,0	40,9	-0,1	-0,2
	Рівень рентабельності (збитковості), %	70,0	79,1	9,1	13,00

Джерело: [10, с. 42]

Ще більш нерівномірні показники пропорційності витрат (собівартості), одержаного прибутку та, відповідно, рівня рентабельності протягом 2015–2016 років дає аналіз виробництва продукції сільського господарства за галузями рослинництва та тваринництва (табл. 3).

Таблиця 3

**Структура результатів від реалізації
продукції рослинництва та тваринництва**

Показник		Період (рік)		Відхилення	
		2015	2016	+/-	%
Продукція рослинництва	Виробнича собівартість, млн грн	3570,6	3698,5	127,9	3,6
	Повна собівартість, млн грн	4024,4	4230,3	205,9	5,1
	Чистий дохід (виручка), млн грн	5632,6	5976,3	343,7	6,10
	Прибуток (збиток), млн грн.	1608,2	1746,0	137,8	8,6
	Рівень рентабельності (збитковості), %	40,0	41,3	1,3	3,3
Продукція тваринництва	Виробнича собівартість, млн грн	630,9	786,7	155,8	24,7
	Повна собівартість, млн грн	692,3	866,7	174,4	25,2
	Чистий дохід (виручка), млн грн	728,1	876,5	148,4	20,4
	Прибуток (збиток), млн грн	35,8	9,8	-26,0	-72,6
	Рівень рентабельності (збитковості), млн грн	5,2	1,1	-4,1	-78,8

Джерело: [10, с. 44]

Як свідчать дані статистичного спостереження, протягом як 2015, так і 2016 року левова частка прибутку від сільськогосподарського виробництва одержана сільськогосподарськими підприємствами Житомирської області в галузі рослинництва. У 2015 році частка прибутку в галузі рослинництва склала 97,8% загального прибутку, або 1608,2 млн грн, натомість від виробництва продукції тваринництва одержано лише 2,2%, або 35,8 млн грн. Але протягом 2016 року вказаний дисбаланс ще більше поглибився, внаслідок чого аграріями при виробництві продукції рослинництва одержано 99,4% загального прибутку, або 1746,0 млн грн., натомість від виробництва продукції тваринництва одержано лише 0,5%, або 9,8 млн грн.

Як результат, протягом 2016 року в порівнянні з 2015 роком рівень рентабельності сільськогосподарських підприємств при виробництві продукції рослинництва мав тенденцію до зростання з 40% до 41,3%. При цьому рівень рентабельності при виробництві продукції тваринництва скоротився з 5,2 % до 1,1%, тобто стрімко наближається до відмітки беззбитковості.

Висновки. Аналіз результатів діяльності сільськогосподарських підприємств Житомирської області, структури результатів від реалізації продукції сільського господарства чітко вказує на загальну прибутковість аграрної галузі регіону на рівні рентабельності не менше 35%, незважаючи на зростання витрат та, як наслідок, підвищення виробничої собівартості продукції на 6,5%. В цілому позитивну динаміку сільськогосподарського виробництва досягнуто завдяки зростанню прибутковості рослинницької галузі.

Наведені у дослідженні особливості сільськогосподарського виробництва обумовлюють застосування аграрними товаровиробниками форм і методів обліку витрат і, відповідно, визначення собівартості продукції, що в повній мірі забезпечить прибутковість аграрного сектору економіки країни, його подальший розвиток та, як наслідок, продовольчу безпеку країни, належні умови функціонування соціальної інфраструктури на селі.

Список використаних джерел

1. Карп'як Я. С. Організація бухгалтерського обліку витрат, доходів і фінансових результатів суб'єкта господарювання // Вісник Національного університету. 2014. № 794. С. 172–180.
2. Дударева Т. О., Ужва А. М. Організація судово-бухгалтерської експертизи операцій витрат промислового підприємства // Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси. 2013. Вип. 10(3). С. 226–232.
3. Крушельницька О. В. Управління витратами: навч. посіб. для студ. екон. спец. Житомир: ЖДТУ, 2005. 196 с.
4. Кізіма Т. О. Аналіз “витрати – обсяг – прибуток” у діяльності спільних підприємств // Фінанси України. 2008. № 4. С. 37–42.
5. Цал-Цалко Ю. С. Витрати виробництва. К.: ЦУЛ, 2002. 656 с.
6. Івченко Л. В. Економічна сутність витрат підприємства // Бухгалтерський учет і аудит. 2008. № 10. С. 12–17.
7. Осипчук С. О., Дорош Й. М. Сучасний стан сільськогосподарських угідь України та заходи його поліпшення [Електронний ресурс]. URL: 77.121.11.22/ecolib/6/33.doc.
8. Маркс К. Капитал. Т. II / Маркс К., Энгельс Ф. Собр. соч. 2-е изд. Т. 24. 648 с.
9. Дем'яненко С. І. Менеджмент аграрних підприємств: навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 347 с.
10. Дані державної служби статистики [Електронний ресурс]. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

References

1. Karpiak Ya. S. (2014). Orhanizatsiia bukhgalterskoho obliku vytrat, dokhodiv i finansovykh rezultativ subiekta hospodariuvannia [Organization of accounting of costs, revenues and financial results in a business entity]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska Politekhnikha" – Bulletin of National University "Lvivska Politekhnikha"*, 794, 172–180 [in Ukrainian].
2. Dudarieva T. O., Uzhva A. M. (2013). Orhanizatsiia sudovo-bukhgtalterskoi ekspertyzy operatsii vytrat promyslovoho pidpryiemstva [Organization of forensic audit of cost transactions at an industrial enterprise]. *Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy – Economics. Series: Accounting and finance*, 10(3), 226–232 [in Ukrainian].
3. Krushelnytska O. V. (2005). Upravlinnia vytratamy [Cost management]. Zhytomyr: ZhDTU [in Ukrainian].
4. Kizyma T. O. (2008). Analiz “vytraty – obsiah – prybutok” u diialnosti spilnykh pidpryiemstv [Analysis of “cost – output – revenues” in the operation of joint ventures]. *Finansy Ukrainy – Finance of Ukraine*, 4, 37–42 [in Ukrainian].

5. Tsal-Tsalko Yu. S. (2002). *Vytraty vyrobnytstva [Production costs]*. K.: TsUL [in Ukrainian].
6. Ivchenko L. V. (2008). Ekonomichna sutnist vytrat pidpriemstva [The economic meaning of business costs]. *Bukhhalterskyi uchet y audit – Accounting and audit*, 10, 12–17 [in Ukrainian].
7. Osypchuk S. O., Dorosh Y. M. Suchasnyi stan silskohospodarskykh uhid Ukrainy ta zakhody yoho polipshennia [The current condition of agricultural lands in Ukraine and measures for its improvement]. Retrieved from 77.121.11.22/ecolib/6/33.doc. [in Ukrainian].
8. Marx K. Capital. Vol. II. Marx K., Engels F. Collection of works. 2nd edition. Vol. 24 [in Russian].
9. Demianenko S. I. (2005). *Menedzhment ahrarnykh pidpriemstv [Management of agrarian enterprises]*. K.: KNEU [in Ukrainian].
10. Dani derzhavnoi sluzhby statystyky. Retrieved from <http://www.ukrstat.gov.ua/>. [in Ukrainian].

Н. В. ВАЛИНКЕВИЧ,

*доктор экономических наук, доцент,
заведующий кафедрой экономики предприятий,*

Житомирский государственный технологический университет;

В. М. КОБЫЛИНСКИЙ,

аспирант кафедры экономики предприятий

Житомирского государственного технологического университета,

главный государственный аудитор Управления Северного офиса

Госаудитслужбы в Житомирской области

Классификация затрат и их общее влияние на результативность деятельности сельскохозяйственных предприятий

В статье проанализировано понятие «затраты», приведена специфика классификации затрат аграрных предприятий. Анализ статистической информации о состоянии работы аграрных предприятий проведен на примере предприятий Житомирской области за 2015 и 2016 годы. Анализ охватывает основные результаты сельскохозяйственной деятельности и их структуру за видами деятельности (сельскохозяйственная продукция и услуги) и за подотраслями (растениеводство и животноводство).

Ключевые слова: *сельскохозяйственное производство, сельскохозяйственные предприятия, затраты, себестоимость, чистый доход, прибыль, уровень рентабельности.*

N. V. VALYNKEVYCH,

*Dsc (Economics), Associate Professor,
Head of Business Economics Department,
Zhytomyr State Technological University;*

V. M. KOBLYNSKYI,

*Post-graduate Student of Business Economics Department,
Zhytomyr State Technological University,*

*Chief Auditor of Northern Office Department,
State Audit Service in Zhytomyr Region*

Classification of Costs and Their Impact on the Performance of Agricultural Enterprises

The article is focused on the analysis of costs involved in agricultural production, by case of agricultural enterprises located in Zhytomyr region (Ukraine). This objective is justified by the essential impact of costs on the enterprise performance, being a factor of output and pricing, financial condition, competitiveness of product groups and the whole

enterprise, profit etc.

Specifics of the agricultural production and their implications for production costs in this sector are highlighted. The statistical analysis on agricultural enterprises of Zhytomyr region in 2015 and 2016 includes the official data on the overall agricultural performance; distribution of the operation results by agricultural products and agricultural services; distribution of operation results by plant growing and animal husbandry. The data are collected on the basis of annual statistical observation, by filling the form “Main economic indicators of the operation of agricultural enterprises”.

The analysis shows that more than 97% of the total income in 2015–2016 was generated by agricultural products, with only 3% of the income earned by rendering agricultural services. The year of 2016 marked the upward tendency in both production and total costs (6.7% and 8%, respectively), in parallel with 7 percent decrease in the net income, which, in effect, reduced the profitability rate by 0.4%. According to the statistical observation data, in 2015 and 2016 a lion share of income from agricultural business was earned by the surveyed agricultural enterprises of Zhytomyr region from plant-growing: 97.8% in 2015 and 99.4% in 2016. These data show a marginal role of animal husbandry in the agricultural business and its imbalanced operation in the region under study. The profitability rate in plant-growing increased in 2015–2016 (40% and 41.3%, respectively), but it fell in animal husbandry from 5.2% to 1.1%, which was approaching to the zero net revenue.

Keywords: *agricultural production, agricultural enterprises, costs, production cost, net income, profit, profitability.*

Посилання на статтю:

Валінкевич Н. В., Кобилинський В. М. Класифікація витрат та їх загальний вплив на результативність діяльності сільськогосподарських підприємств // Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.. 2018. №4. С. 50-57.